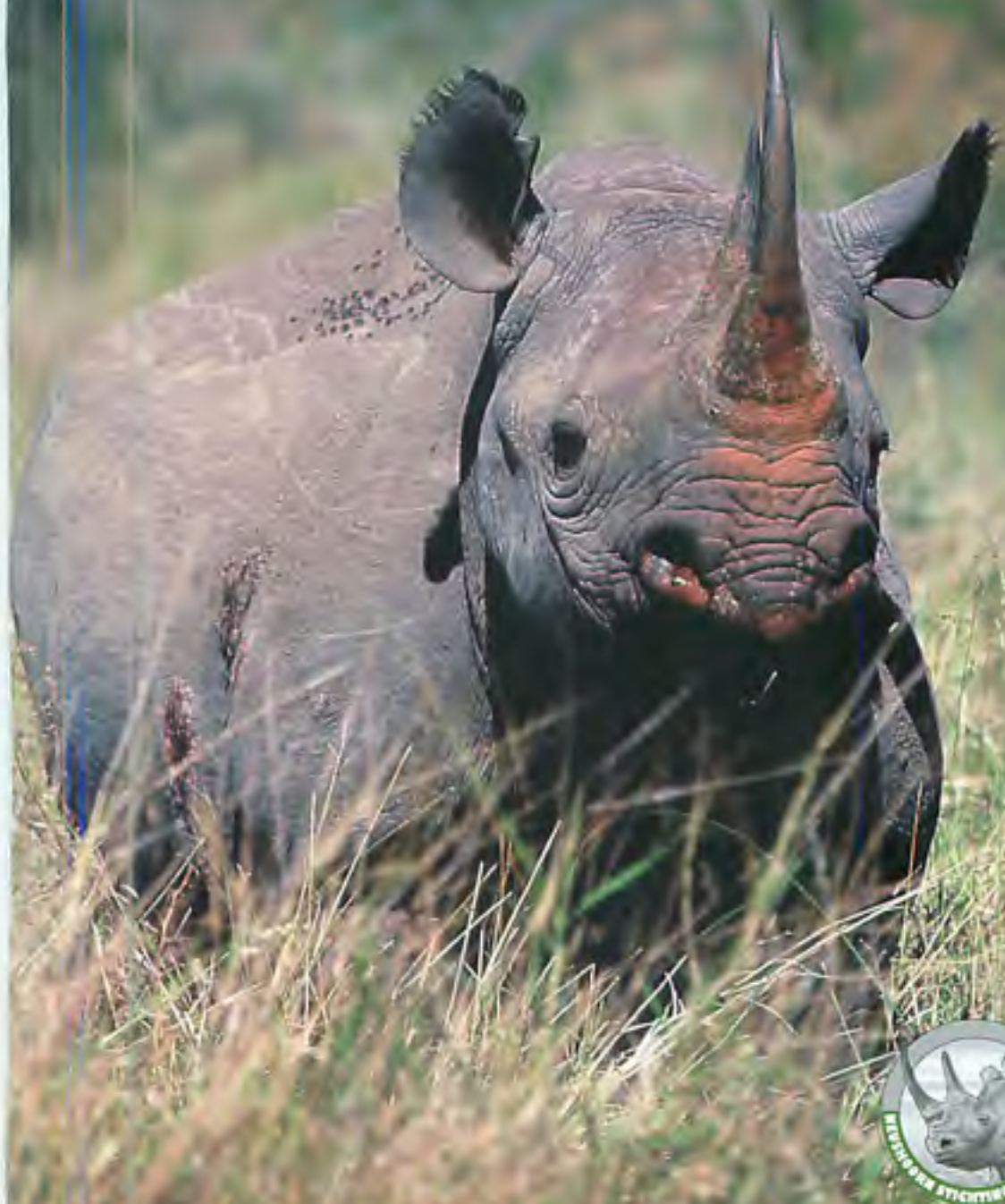

NEUSHOORN

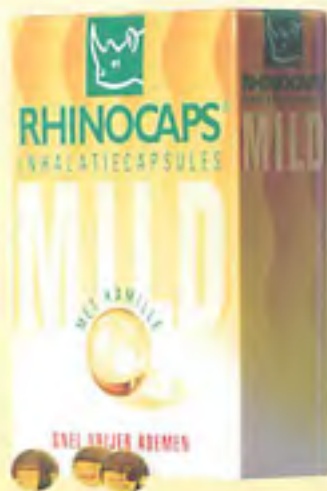
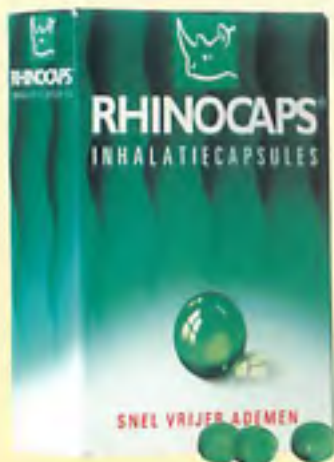
magazine

**Naast de vertrouwde
Rhinocaps...**

**...is er nu ook
Rhinocaps Mild.**

MET KAMILLE

Voorwoord

6 (12) = 1

Deze keer geen voorwoord door de voorzitter maar door zijn vrouw. Raymond is momenteel op reis naar Zuid Afrika en Swaziland. Deze "vakantie" heeft twee doelen: als eerste gaat hij op bezoek in Zuid Afrika bij een wilde dieren opvangcentrum "Wildcare Africa" in de buurt van Pretoria. Het is opgezet door Karen Trendler en in dit opvangcentrum worden jonge dieren uit het wild opgevangen, zij kunnen om uiteenlopende redenen niet door hun moeder worden grootgebracht. Het uiteindelijke doel van Wildcare Africa is om de dieren weer terug in het wild te plaatsen. Zij hebben onder andere een aantal kleine neushoortjes en het leek ons een mooie kans om met Wildcare Africa een "neushoorn adoptie plan" op te zetten. Via de e-mail hebben wij regelmatig contact en zij vinden het ook een goed idee. De Neushoorn Stichting heeft een plan opgesteld en Raymond gaat in Pretoria kennismaken met de mensen die daar werken en bespreken hoe wij ze het beste kunnen helpen. Wij zijn al een tijdje bezig om een neushoorn adoptie plan op te zetten met het Mkhaya Game Reserve in Swaziland, maar dit is erg moeilijk omdat de neushoorns daar in het wild leven. We hopen dat onze plannen goed uitpakken en dat wij u

dienkort pleegouder van een neushoortje kunnen maken. Na Zuid Afrika wordt de reis vervolgd naar Swaziland en volgt er ongetwijfeld een emotioneel weerzien met de mensen én de neushoorns in het Mkhaya Game Reserve. Het is nog steeds erg droog in Swaziland en alle waterbronnen worden kunstmatig van water voorzien omdat de natuurlijke waterplaatsen allemaal opgedroogd zijn. De droogte is erg triest want ook de vegetatie krijgt geen kans om te herstellen zodat er enorme voedselcompetitie tussen de verschillende diersoorten is, met alle gevolgen van dien. In Mkhaya gaat Raymond ook vooral veel fotograferen. Een drukkerij in Dordrecht gaat volgend jaar een Neushoornkalender 2004 uitgeven en wij daarvoor neushoornfoto's van Raymond gebruiken. Uiteraard laten we een aantal extra exemplaren drukken zodat onze donateurs volgend jaar ook zo'n schitterende neushoornkalender aan de muur kunnen hangen. Tevens wil de Neushoorn Stichting Nederland zelf een verjaardagskalender "African Wildlife" maken en aan de donateurs aanbieden. Dit alles moet zo aan het einde van dit jaar klaar zijn, u hoort van ons of leest het op de website (www.neushoornstichting.nl).

COLOFON

Het Neushoorn Magazijn is een uitgave van Neushoorn Stichting Nederland en verschijnt 2x per jaar (Bijdrageprijs € 6,00 ex BTW)

EINDREDACTIE EN FOTOGRAFIE:
Regis van der Meer, Raymond van der Meer,
Dandy, Annelie, Veronique
VORMGEVING: Basco de la Torre
DRUKKERIJ: Agnes van der Meer
MET DANK AAN: Jeroen Buitendijk,
Nieuwpoort, KM

Overnameaankopen:
Neushoorn Stichting Nederland, Postbus 14,
3300 AA IJsselstein, telefoon 0717-378 855,
0624 06 11 119 (vrij)
E-mailadres: neushoornstichting@kpn.nl
www.neushoornstichting.nl
Omroep 09 457
Foto: Dore en de Jokers
© 2004 Neushoorn

INHOUD

Dierentuurlouws: Kölner Zoo	4
Undercover: ESPU	8
Schoolproject Nuts Basisschool	10
Zimbabwe	11
Neushoornnieuws	17

De website wordt momenteel opnieuw vormgegeven. Nieuwe foto's, wat frissere kleuren, een andere indeling en ruimte voor de logo's van sponsors. En het blijkt uit reacties dat met name buitenlandse eco-volunteers maar ook andere buitenlandse internetgebruikers belangstelling hebben voor onze website. Om deze mensen te kunnen informeren zullen wij een gedeelte op de site Engelstalig maken. Wij worden hierbij weer geholpen door de vakkundige mensen van eProjects die onze wensen vertalen en ervoor zorgen dat de website een professionele uitstraling krijgt. Geheel belangeloos!

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat Raymond door zou reizen naar Zimbabwe. We hebben daar contact met een reservaat "Imire" waar men zwarte neushoorns heeft. In dit park benaderen ze de neushoorns al rijdend op een olifant en daardoor kun je er erg dichtbij komen. Het leek Raymond een belevenis op zich om daar eens te gaan kijken en de neushoorns te fotograferen. Maar gezien de politieke situatie in Zimbabwe is het momenteel niet verantwoord om daar naartoe te gaan.

Het was vanaf het vliegveld ook erg moeilijk om bij het park te komen: benzine is er bijna niet te koop en als het er is moet men dagen in de rij staan om het te krijgen en als ze aan

de beurt zijn is het nog maar de vraag of ze het (überhaupt) krijgen. En een taxi nemen is als blanke toerist (alleen reizend met een loodzware tas vol fotoapparatuur) ook niet echt verstandig, dus dit park blijft nog even op het verlanglijstje staan.

Verderop in dit Neushoorn Magazine kunt u lezen hoe men vanaf de jaren '80 keihard gewerkt heeft om de neushoornpopulatie in Zimbabwe te laten overleven en erin geslaagd was een mooie stabiele populatie op te bouwen. De afgelopen drie jaar is het helemaal misgegaan en neushoornorganisaties trekken aan de noodbel voor hulp aan de neushoorns van Zimbabwe. Een verhaal waar je niet vrolijk van wordt.

Bij dit Neushoorn Magazine vindt u de acceptgiro voor uw jaardonatie aan de Neushoorn Stichting Nederland. Wij hopen dat u achter ons blijft staan omdat wij ervan overtuigd zijn dat we met elkaar iets goeds kunnen doen voor de neushoorns. De huidige situatie in Mkhaya waarbij de dieren vechten om de droogte te overleven en alleen nog kunnen drinken uit de kunstmatige waterbronnen bewijst dit maar weer eens!

Ingrid van der Meer

Vrijwilligers bedankt!

Afgelopen mei organiseerde Safari Beekse Bergen gedurende het Hemelvaartweekend 4 promotiedagen voor organisaties die zich bezig houden met de bescherming van (wilde) dieren. Wij waren zelf niet in de gelegenheid, maar gelukkig waren er een aantal vrijwilligers die het leuk vonden om de Neushoorn Stichting Nederland te promoten zodat er alle vier de dagen een neushoornstand in Safari Beekse Bergen aanwezig was. Er zijn veel foto's, ansichtkaarten en fotoboeken verkocht en er werden ook een aantal mensen donateur. Goed gedaan vrijwilligers, en bedankt voor jullie inzet! Het is altijd fijn om te weten dat er mensen zijn die we kunnen bellen om ons te helpen.

Neushoorn(Verzorger) Brian Batstone in Keulen

In onze serie over neushoornverzorgers in de dierentuin, spraken wij met Brian Batstone. Brian is diervorzorger in de dierentuin van Keulen (Duitsland) en zorgt naast de neushoorns ook voor de olifanten en nijlpaarden.

Introductie Kölner Zoo

In 1860 werd de Kölner Zoo, de dierentuin van Keulen, geopend en was daarmee de derde dierentuin in Duitsland. De Zoo werd, met de hulp van een aantal rijke inwoners van de stad, opgericht door Dr. Caspar Garthe. De eerste neushoorn kwam in 1872; een Indische neushoorn van het vrouwelijk geslacht. Zij leefde 28 jaren in wat tegenwoordig nog steeds bekend

staat als het olifantenhuis. Dit olifantenhuis werd gebouwd in 1863. De eerste neushoorn na de tweede wereldoorlog kwam in 1953 en dit was een zwarte neushoorn. In de jaren zestig kwamen er een aantal witte neushoorns uit Afrika.

De twee zwarte neushoorns die momenteel in de Kölner Zoo leven zijn het vrouwtje Tisa uit de dierentuin van Berlijn en het mannetje Taco uit de dierentuin van

Hannover. Zij kwamen in 1997 nadat de dierentuin een paar Indische neushoorns weggedaan had.

Brian wordt neushoorn- verzorger

Wij ontmoeten Brian op een zonnige zomerdag als hij bezig is de stallen van de olifanten uit te mesten. Geen prettig karweitje op zo'n warme dag, maar ja dat hoort er ook bij. Aangezien Brian heel goed

Engels spreekt kunnen wij het gesprek gewoon in het Engels voeren en hoeven we geen moeite te doen om ons verstaanbaar te maken in het Duits. Hij vertelt ons over de activiteiten waar hij heel erg mee bezig is en wat hij ook erg belangrijk vindt: targettraining en gedragsverrijking bij de dieren. Maar we beginnen bij het begin, want hoe is hij zo bij de neushoorns terechtgekomen?

Brian is als dierenverzorger in de Kölner Zoo begonnen in 1973. Nadat hij twee jaar met primaten heeft gewerkt wordt hij hoofd dierenverzorger in het apenhuis. Hij werkt met orang-oetans,

gorilla's, chimpansees en bonobo's en heeft daarbij volledig contact met de dieren, zelfs met de volwassen dieren is er lijfelijk contact. In 1985 wordt er een modern apenhuis gebouwd, daarbij worden er voor de dierverzorgers faciliteiten gemaakt zodat zij beschermd hun werk kunnen doen en er geen direct contact met de dieren noodzakelijk is. Dit is het moment waarop Brian de overstap maakt naar de olifanten en neushoorns omdat hij graag volledig contact met de dieren wil. Hij wordt verzorger van een vijftal olifanten (twee Afrikaanse en drie Aziatische olifanten), twee witte neushoorns,

twee Indische neushoorns, vijf nijlpaarden en acht sitatunga antilopen. Omdat het de Indische neushoorns niet lukt om voor nakomelingen te zorgen, wordt in 1997 besloten dat zij naar een andere dierentuin gaan en in hun plaats komen de zwarte neushoorns Taco en Tisa. Ook een mannetje en een vrouwtje.

Gedragsverrijking

Er wordt in de Kölner Zoo veel gedaan aan gedragsverrijking. Tijdens een bijeenkomst in de Brookfield Zoo, Chicago, kreeg Brian een demonstratie "targettraining" voor neushoorns. Bij targettraining wordt de neushoorn geleerd zijn

aandacht te concentreren op de "target", in dit geval een stok met een rubber bal eraan. Als de verzorger het dier roept en zegt "target" moet het dier zijn hoofd naar de "target" brengen en wordt daarvoor beloond. Deze target kan een handig hulpmiddel zijn als er bijvoorbeeld naar één van de poten van de neushoorn gekeken moet worden. Terwijl de ene diervorzorger de neushoorn afleidt met het "target" kan de andere diervorzorger naar de poot kijken.

Brian maakte een trainingsprogramma voor de neushoorns en inmiddels is hij ermee begonnen en gaan de dieren goed vooruit. De diervorzorgers werken als een team waarbij er van ieder voor zich verwacht wordt dat zij ook actief meedenken in het verzinnen van dingen om aan gedragsverrijking voor de dieren te doen. Zo hangt er in het buitenverblijf van de neushoorns een grote bal aan een ketting waar ze dan ook vrolijk met hun hoofd tegenaan stoten.

Op de dag dat wij Brian bezochten ging Taco helemaal uit zijn dak met een grote voetbal. Als een vol-leerd speler pingelde hij zijn hele verblijf door en trok waar mogelijk zelfs een sprintje. Niet alleen de neushoorn vermaakte zich prima; het was voor ons als bezoeker ook leuk om te zien dat hij het zo naar zijn zin had.

Gedragsverrijking is belangrijk om verschillende redenen:

- het voorkomt en/of vermindert stereotype gedrag (denk aan een dier dat altijd hetzelfde rondje loopt)
- het geeft de dieren iets om over na te denken (de neushoorns hebben bijvoorbeeld een langwerpige paaltje waar wortels in gestopt kunnen worden; een hele klus voor ze om deze eruit te peuten!)
- het houdt de dieren bezig, waardoor ze niet zo sloom voor zich uit staan te staren
- het zet de dieren aan tot spelen en contact maken met elkaar en met hun verzorgers
- het geeft actie in het verblijf waardoor het voor de bezoekers ook aantrekkelijk is om naar te kijken

De neushoorns Taco en Tisa zijn de laatste weken regelmatig bij elkaar in het verblijf geweest en Brian heeft gezien dat ze ook een aantal keer hebben gapaard. Nu maar hopen dat het hun wel lukt om voor nakomelingen te zorgen.

Brian en olifanten

Hoewel hij ons niet wil teleurstellen en hij het heel vervelend om te vertellen, komt uiteindelijk toch naar boven dat Brians hart eigenlijk meer bij de olifanten dan de neushoorns ligt. Oei, oei, leg dat maar eens uit.

"Mijn eerste contact met wilde olifanten was in 1969

in Málwattu op een boerderij in het noorden van Sri Lanka waar ik werkte als leerling om het boerenvak onder de knie te krijgen. Ik werd direct gefascineerd door het gedrag van de dieren.

In de afgelopen dertig jaar heb ik elk jaar een bezoek gebracht aan Sri Lanka en andere Aziatische landen waar ze olifanten hebben (Thailand, India, Sumatra en Maleisië). Ik heb deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten waar de ontstane conflictsituaties tussen olifant en mens werden besproken en volgde workshops over de gehele wereld. Ik ben ook lid van de Sri Lankaanse Wildlife Bescherming Organisatie.

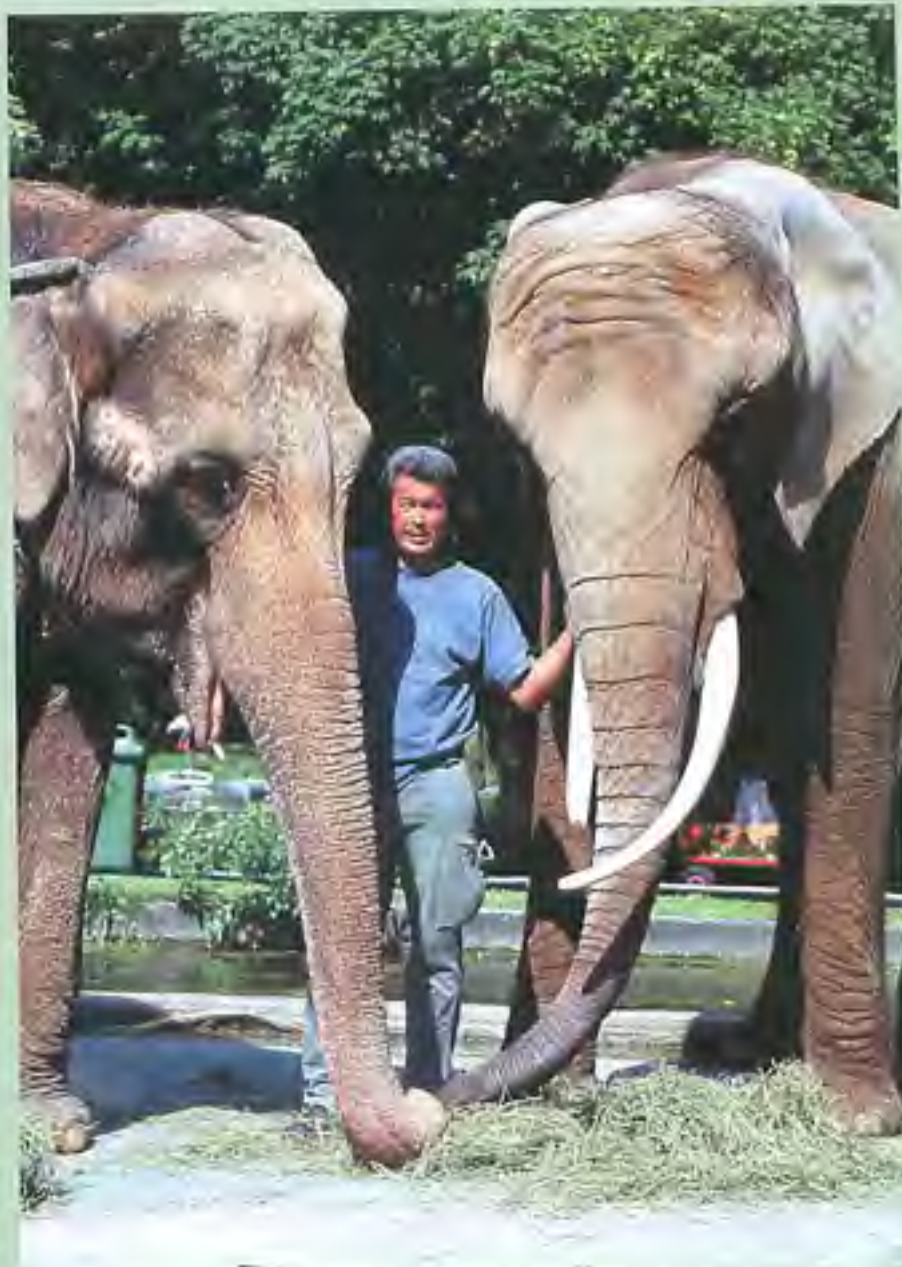
In 1986 volgde ik een cursus "olifanten management" in het Pinnawela weeshuis, Sri Lanka. Gedurende de jaren die daarop volgde ging ik regelmatig terug naar het weeshuis. Daar heb ik meegelopen met heel veel verschillende activiteiten zoals: het verplaatsen van gewonde en ouderloze olifanten, het transporteren van getemde en wilde olifanten en medisch behandelen van de dieren. Maar ik heb ook meegewerkt aan olifantenonderzoek van de Universiteit van Colombo met Prof. Ratnasooriya en ik heb olifanten verdreven (wanneer olifanten zich storten op de gewassen en een gevaar vormen voor mensen worden zij verdreven naar gebieden die onbewoond

zijn) en ik heb gewerkt met olifanten bullen. Tenslotte heb ik een programma bedacht om schoolkinderen te leren over olifantengedrag.

Het nieuwe olifantenverblijf

De Kölner Zoo bouwt momenteel een modern verblijf voor totaal 12 Aziatische olifanten (een groep van 2 mannetjes en 10 vrouwtjes). Het zal zo'n 2 hectaren groot worden, dat is 10% van de totale oppervlakte van de dierentuin. Er wordt geprobeerd een zo natuurlijk mogelijke situatie na te bootsen compleet met waterplaatsen, modderpoelen en zandkuilen. De olifanten kunnen zowel overdag als 's nachts zelf kiezen in welk deel van het gebied ze willen verblijven. Er wordt ook goed nagedacht hoe zij zich binnen het verblijf optimaal kunnen vermaken. Met de nieuwe olifantengroep in het nieuwe verblijf wordt gekozen voor een andere manier van werken met de

dieren, d.w.z. dat de olifantenverzorgers totaal beschermd hun werk zullen doen en niet meer zo tussen de dieren mogen rondlopen.

Het nieuwe olifantengebied zal medio juli 2004 gereed zijn. We nemen afscheid van

Brian en hij gaat weer verder met zijn werk. De olifanten krijgen een heerlijk verfrissende douche. Brian spuit ze af met de brandslang en zowel de olifanten als hun verzorger hebben er enorm veel plezier in.

Undercover acties van de ESPU

Enige tijd geleden ontmoette ik heel toevallig Pieter Lategan, een politiemann uit Zuid Afrika, die erg nauw betrokken is bij de bescherming van bedreigde dieren in zijn land. Hij zette in Zuid Afrika de ESPU (Endangered Species Protection Unit) op, wat hem herhaaldelijk in contact bracht met de Biggame Parks in Swaziland. De familie Reilly is dan ook een goede bekende van hem en volgens Mick Reilly heeft Pieter met zijn ESPU enorm goede dingen voor de parken in o.a. Swaziland gedaan.

Pieter en ik maakte natuurlijk niet uitgesproken over zijn werk en alle dingen die hij in de loop der jaren heeft meegemaakt. Ik vind hem een hele interessante man waar ik nog veel van kan leren. Hij op zijn beurt vindt het weer geweldig dat ik, afkomstig uit het kleine Nederland, helemaal bezeten ben van neushoorns en mij inzet om de dieren in Zuid Afrika en Swaziland te helpen. Hij heeft een aantal anekdotes voor het Neushoorn Magazine op papier gezet om ons een klein beetje inzicht te geven in het soort werk dat hij deed voor de ESPU.

- door Pieter Lategan -

"Als jonge detectiva had ik nog niet zoveel ervaring met 'undercover' werk. De enige keren dat ik aan undercover of andere geheime acties deelnam was tijdens de zeldzame keren dat ik mocht samenwerken met de detectives van de Goud- en Diamantdivisie van de Zuid Afrikaanse politie. Tijdens deze acties deden zij zich voor als smokkelaars om de echte smokkelaars van diamanten uit te lokken. Meerdere malen heb ik te kennen gegeven dat ik graag actief wilde deelnemen aan hun operaties maar ieder keer zelden ze mij dat ik een te eerlijk en open gezicht had om van undercover operaties een succes te maken. Men zou mij zo doorzien. Ik heb mij nog nooit zo geweldig gevoelt als op die ene avond, zo'n 15 jaar later, toen ik samen met mijn collega's van de Bedreigde Dieren Bescherming Divisie een ervaren diamant smokkelaar arresteerde die probeerde olifanten ivoor aan ons te verkopen. De man klaagde luid: "Ik kan goed liegen... maar jij, jij bent nog veel beter".

ESPU

De Bedreigde Dieren Bescherming Divisie (vertaald ESPU) van de Zuid Afrikaanse politie heb ik in 1988 opgericht en was de eerste politie unit in de wereld die zich volledig wijdde aan het bestrijden van wildlife criminaliteit. We besloten dat de beste manier om de zwarte markt in ivoor en neushoornhoorn te ontwrichten was door te infiltreren in smokkel-syndicaten. Dit was een nieuwe werkwijze volgens een conceptwet op het gebied van de natuurbehoud wetgeving en we kregen kritiek van vele kanten. Er werd zelfs gezegd dat we hierdoor een markt creëerden voor neushoornhoorn en ivoor en dat we daardoor het stroepen aanmoedigden. Er heeft zich geen enkele gebeurtenis voorgedaan die bewezen dat de critici gelijk hebben gehad en onze operatie was gedurende vijf jaar erg succesvol met als resultaat de arrestatie van meer dan tweehonderd smokkelaars...

Actie

We begonnen in het hart van Johannesburg een undercover operatie en presenteerde ons als kopers van halfedelstenen, leer, dierenvachten, enz. De winkel was op de vijfde verdieping van een gebouw en had een gezellig receptie waar de toekomstige kopers, of liever gezegd, smokkelaars van hoorn en ivoor werden opgevangen en begeleid naar spreekkamers. Nadenkend

over de bedrijven in het gebouw denk ik dat er geen enkele legale activiteit plaatsvond. Op de zonde etage was een salon waar de dames van lichte zeden hun werkzaamheden uitvoerden. We hebben vele interessante gesprekken met hun gevoerd, bedachten samen plannetjes over hoe we konden voorkomen dat we door de politie ontdekt zouden worden. Het werd een lange termijn operatie en we leerden meer van ze dan ze zelf ooit zouden willen geloven.

Een arrestatie waar ik bijzonder trots op ben is die van een geneeskundig arts, levens hooggeplaatste bij de Inlichtingsdienst; hij smokkelde ivoor vanuit buurlanden Zuid Afrika In. Wij werden aan hem voorgesteld, wonnen zijn vertrouwen en hij vloog naar Zuid Afrika met negen grote olifanten slagstanden in zijn vliegtuig. Hij ontmoette mijn collega's in één van de spreekkamers en besprak de verkoop van de slagstanden. Toen hem gevraagd werd of hij niet bang was voor de Bedreigde Dieren Bescherming Divisie antwoordde hij smelend: "Zet die maar uit je hoofd, dat zijn een stelletje klootzakken!" Je kunt je voorstellen hoe verrast hij de volgende ochtend was toen ik hem arresteerde op het vliegveld met de volgende woorden: "Goedemorgen dokter. Ik ben één van die klootzakken waar je het gisteravond over had. Ik arresteer je voor het handelen in ivoor."

Humor

Ondanks dat er altijd wel gevaar dreigde in ons werk, hebben we verschillende hilarische momenten meegemaakt. Normaal gesproken zijn er twee tot drie politiemensen betrokken bij een deal met een smokkelaar. Tijdens een van die deals rook de smokkelaar onraad en vroeg heel dreigend: "Wie is de politie agent?" Tot zijn verbijstering was het antwoord: "Iedereen behalve jij!". Het was voor hem het vreselijke moment van de waarheid."

Neushoornproject op Nuts basisschool:

Waterbakken voor de neushoorns in Swaziland

Begin van het jaar werd de Neushoorn Stichting Nederland benaderd of wij met een basisschool in Voorschoten een sponsorproject wilden doen. Natuurlijk vonden wij dit een goed idee en na een aantal voorbereidingen werd op 31 maart op de Nuts-school het startsein gegeven voor het neushoornproject met als doel: zoveel mogelijk geld in te zamelen voor de aanleg van drinkwaterbakken voor de neushoorns in het Mkhaya dierenpark in Swaziland.

In de groepen werden verschillende bedreigde diersoorten besproken en op 11 april was het helemaal een interessante dag want toen kwamen wij, Raymond en Ingrid van de Neushoorn Stichting Nederland, op school vertellen waarom het zo belangrijk is dat er waterbakken in Mkhaya gemaakt moeten worden. We hadden een heleboel dia's meegenomen leuke en minder leuke (gestroopte neushoorns) en de kinderen luisterden aandachtig. Aan het einde van de presentatie konden er vragen gesteld worden en het niveau van de vragen gaf duidelijk aan dat er serieus over nagedacht werd. Het was ook voor ons een leuke en

leerzame dag. De weken erna hebben de kinderen ontzettend goed hun best gedaan met het opknappen van klusjes thuis maar ook op

school werden de nodige inspanningen geleverd met als resultaat schitterende werkstukken met het thema "bedreigde diersoorten".

Op 23 april was de slotavond en in de groepslokalen stonden de kunstwerken tentoongesteld. Iedere groep had zijn eigen thema. Zo waren er o.a. vlinders, uilen, tijgers, schildpadden en er was zelfs een heel neushoornreservaat gemaakt.

Tijdens de slotavond waren er nog wat leuke activiteiten voor de kinderen en de ouders en om 19.00 uur werd bekend gemaakt hoeveel geld de kinderen bij elkaar opgehaald hadden: ruim € 1.400,- werd er geteld. Tijdens de slotavond echter werden er ook hapjes en drankjes verkocht en was er een veiling van werkstukken. Er was zelfs een 'snackcar' waar echte 'Van Dobben' kroketten voor de Neushoorn Stichting werden verkocht. Alles bij elkaar werd er met het scholenproject ongeveer € 2.700,- bij elkaar gespaard. Een geweldig resultaat, een fantastische prestatie van de Nutsschool!

Met dit geld kunnen we in ieder geval vijf waterbakken aanleggen; een belangrijk aandeel in het waterproject in het Mkhaya Game Reserve.

We willen alle kinderen, leraren en iedereen die betrokken is geweest bij dit project heel hartelijk bedanken.

Dat de kinderen erg betrokken waren bij het neushoornproject bewees wel Anouk; zij kwam op de slotavond met een potje water uit het zwembad van thuis. Zij had ons tijdens de diapresentatie al beloofd dat we water uit hun zwembad mochten hebben om te geven aan de neushoorns in Swaziland...

Wilt u na het lezen van dit verhaal ook een neushoornproject voorstellen op de school van uw (klein)kind? Laat het ons weten! Het is erg belangrijk dat we kinderen kunnen vertellen over neushoorns en waarom zij beschermd moeten worden. Wij kunnen in samenwerking met de school een project opzetten en begeleiden. We stellen een informatiepakket voor de leraren samen en indien mogelijk komen we langs op school voor een diapresentatie om het nóg aansprekender te maken voor de kinderen en belangstellende ouders.

Wanhopige tijden vragen om desperate maatregelen

Toen Zimbabwe in 1980 onafhankelijk werd verklaard, telde haar zwarte neushoornpopulatie zo'n 2.000 dieren. Hiervan leefden er 1.300 in de Zambezi Vallei.

Maar ernstige stroperij door stroppers van over de grens vlamde weer op en verspreidde zich richting de andere Zimbabweaanse neushoorn enclaves in de Sabungwe en Hwange regionen en Gonarezhou National Park.

In antwoord op de stroperij werd er een nationale neushoorn bescherming strategie gelanceerd met de volgende inhoudelijke componenten:

- Het creëren van vier IBZs (intensieve Bescherming Zones) in de nationale parken. Hiervoor werden aanzienlijke donaties ontvangen. Door de combinatie van het opvoeren van het aantal patrouilles en een omvangrijke onthoorningsactie, kwam er in 1995 een einde aan de stroperij.
- De export van ongeveer 30 zwarte neushoorns naar overzeese gebieden om daar in gevangenschap voor nakomelingen te zorgen (veel van deze dieren stierven overigens).

- Een neushoorn "voogdij-programma" werd ingezet waarbij 190 neushoorns werden verplaatst naar privéparken in de Lowveld regio. De landeigenaren beloofden op de dieren te zullen letten ten behoeve van de Staat. Ondanks een paar stroperijproblemen, had de neushoornpopulatie in verschillende van deze privé-gebieden zich in 2000 verdubbeld. Nog nooit werd zo'n snelle groei van een populatie vastgesteld.

De succesvolle opbouw van de Zimbabweaanse zwarte neushoornpopulatie (van 370 dieren in 1993 tot het huidige aantal van 450 dieren) tezamen met de formatie van vernieuwende natuurbeschermingsprojecten, bezorgde Zimbabwe behoorlijk veel aanzien binnen de internationale beschermingskringen.

Momenteel bevindt bijna driekwart van Zimbabwe's zwarte neushoorns zich op grondgebied van commerciële boerderijen en in natuurbeschermingsgebieden, waarvan meer dan 200 dieren zich bevinden in het Lowveld in de beschermde gebieden van Save Vallei, Bubiana en Chiredzi Rivier.

Echter, de afgelopen drie jaar zijn de neushoornpopulaties weer onder zware druk komen te staan. Het neushoorn "voogdijprogramma" is enorm aan het wankelen gebracht doordat er op grote schaal door heel Zimbabwe land ingenomen wordt, door de economische achteruitgang en de onstabiele politieke situatie.

De neushoorns in voormalige beschermde "voogdij" gebieden hebben plaats moeten maken en op dat grondgebied proberen onervaren mensen landbouwactiviteiten te ontplooiën met alle gevolgen van dien. Branden die aangestoken werden om bosjes te verwijderen om het gebied geschikt te maken voor de landbouw zijn totaal niet meer onder controle en vernietigen grote gebieden. En de hekwerken om de beschermde gebieden heen zijn naar beneden gehaald waarbij het ijzerdraad nu wordt gebruikt om strikken te maken voor vlees. De stroperij is terug en hoel!

- Tenminste zes zwarte neushoorns zijn gedood in de strikken en twintig andere heeft men moeten verdoven om de wonden te kunnen verzorgen

- In maart 2002, in een nationaal park, gebruikte stropers een landbouwgif om twee halftamme neushoorns in een buitenperk te vergiftigen. Ze slaagden erin één van de neushoorns te doden, haalden zijn hoorn eraf, stalen benzine en ontsnapten ongezien.
- Parken verliezen gemiddeld maandelijks zo'n tien mensen, veel sterven door ziektes als Aids. Deze functies worden bevroren en er zijn al gedurende drie jaar geen nieuwe mensen aangenomen.
- Tekort aan benzine en voedsel hebben grotendeels de mogelijkheid voor de beschermingsteams tot effectieve patrouilles en acties doen afnemen.

De Engelse neushoornstichting Save the Rhino heeft twee geldbedragen beschikbaar gesteld voor de nood situatie:

€ 3.900,00 wordt besteed aan het salaris (zes maanden) van zes rangers die de neushoorns in de gaten houden in de beschermde gebieden in het Lowveld (Save Vallei, Bubiana en Chiredzi River). Ook kan hiervoor wat gereedschap aangeschaft worden zoals GPS units en verrekijkers.

€ 3.900,00 wordt besteed aan benzine voor de anti-stropers patrouille voertuigen in Matusadona en Sinamatella. Een maand

benzine kost ongeveer € 1.500,00. De UK Rhino Group en de Born Free Foundation hebben ook elk € 800,00 gedoneerd voor benzine.

De mensen van Save the Rhino houden de situatie scherp in de gaten. Fondsen werven voor noodgevallen is altijd een moeilijke beslissing: giften aan

Zimbabwaanse projecten zijn grote risico's, maar deze neushoornpopulatie is zo'n ontzettend belangrijke populatie dat zij het absoluut zonder twijfel waard is om gered te worden.

Bron: "The Horn" magazine van Save the Rhino.
Neushoorn Stichting in Engeland

Nagekomen bericht:

Inmiddels is er bekend geworden dat er de afgelopen twee maanden tenminste nog vier neushoorns gestroopt zijn in Gwaai, een beschermd privépark. De rangers in het park zijn het gevecht aangegaan met de stropers, daarbij werden drie stropers gedood en heeft er één zich overgegeven. Uit het hele land komen echter berichten dat veel diersoorten serieus door stroperij zijn getroffen de afgelopen 18 maanden. Het gaat hierbij niet alleen om de bedreigde zwarte neushoorn, maar ook om olifanten en giraffen. Er was al bekend dat er vier neushoorns zijn gedood in Hwange National Park. Alles bij elkaar zijn er sinds September 2002 totaal elf

neushoorns gestroopt. En dit zijn aantallen van dieren die nog gevonden zijn, wie weet hoeveel meer het er inmiddels kunnen zijn.

"Het is een erg verontrustende situatie", zegt het hoofd van het anti-stroppers team. "Als dit in dit tempo zo door gaat hebben we over drie maanden geen baan meer want dan is er geen anti-stroppers team meer nodig ...".

Natuurbeschermers maken zich grote zorgen om de situatie in Zimbabwe. Er worden niet alleen dieren gestroopt als voedselvoorziening voor de hongerige bevolking maar stropers maken handig gebruik van de situatie door neushoorns te stropen puur voor de hoorn. Dit duidt erop dat de vraag naar neus-

hoornhoorn nog steeds bestaat. En wat zal er gebeuren als de neushoornpopulatie in Zimbabwe uitgeroeid is? Momenteel wordt er door de overheid, in verband met bezuinigingen, minder geld in de nationale parken in Zuid Afrika gestoken. Hierdoor is er in bepaalde parken een tekort aan rangers ontstaan waardoor het intensief beschermen van de dieren erg moeilijk wordt. Natuurbeschermers vrezen het ergste als de vraag naar hoorn door het ontstane aanbod vanuit Zimbabwe nog meer toeneemt en de neushoorns in Zimbabwe uitgeroeid zijn. Zal hierdoor de vlam in de pan slaan in bijvoorbeeld Zuid Afrika? Wie zal het zeggen, de toekomst zal het moeten uitwijzen, maar de vooruitzichten zijn absoluut niet positief.

De Biggame Parks in Swaziland

NEUSHOORN nieuws

Droogte

Mkhaya heeft nog steeds last van enorme droogte waardoor de meeste natuurlijke waterdammen opgedroogd zijn. De neushoorns en andere dieren in verschillende secties zijn nu helemaal aangewezen op water dat afkomstig is van het waterleiding netwerk welke gefinancierd is door Prins Bernhard (middels het Wereld Natuur Fonds). De aanvullingen op dit waterleidingnetwerk, zoals waterreservoirs en waterbakken, werden gefinancierd door de Neushoorn Stichting Nederland.

De meeste zwarte neushoorns zijn nog steeds in goede conditie en het ziet er naar uit dat dit ook wel zo blijft.

Een tijdje geleden viel het ranger Mnthandazo Ndzimandze op dat één van de zwarte neushoorn bullen (mannetje) wat magerder was dan anders en nogal sloom uit zijn ogen keek. De ranger realiseerde zich dat het niet goed ging met de neushoorn. Onmiddellijk werd de hulp ingeroepen van een Zuid Afrikaanse dierenarts, en deze expert op neushoorngebied kwam meteen de volgende dag naar Mkhaya toe. De neushoorn werd in slaap gebracht en er werden verschillende bloedmonsters genomen om getest te worden. De dierenarts gaf de neushoorn tevens een cocktail van diverse medicamenten om verschillende mogelijke ziektes de kop in te drukken.

Uit de testen is geen aanwijsbare ziekte gekomen die de oorzaak van de verslechterde conditie van de neushoorn zou kunnen zijn. De enige afwijking in het bloed die naar voren kwam was een laag Selenium mineraal gehalte. Dit zou een mogelijke oorzaak kunnen zijn van gewichtsverlies en sloomheid. Over het algemeen wordt gedacht dat een tekort aan veel mineralen op zich niets ernstigs is tenzij een dier met extreme milieuveranderingen te maken krijgt. In dit geval kan de oorzaak gezocht worden in de droogte waar men momenteel te maken heeft en aan de bijzonder droge winter. Inmiddels heeft de dierenarts de neushoorn behandeld voor het Selenium mineralen tekort en we kunnen vertellen dat het gelukkig weer goed gaat met de neushoorn en men hoopt dat als er volgend seizoen weer voldoende regen valt de neushoorn binnen de kortste keren weer in topconditie is.

"Mbali"

Onlangs gebeurde er iets gekks met een witte neushoornkalfje van amper twee dagen oud, toen zij voor de eerste keer door haar moeder werd meegenomen naar een waterplaats. Het was avond en toen zij bij de waterplaats

aankwamen was daar ook het dominante territoriale neushoornmannetje en hij begon direct te vechten met de nieuwbakken moeder. Op het hoogst van de strijd werd het neushoornjong het water in gelanceerd en het was niet in staat eruit te klimmen.

Op dat moment hadden een paar rangers in de gaten dat er wat aan de hand was en bij nader onderzoek vonden zij de kleine neushoorn in het water. Ze werd er snel uitgehaald, maar pogingen om haar met haar moeder te herenigen mislukten. 's Ochtends om 4.00 uur vertrokken het dominante mannetje en de moeder neushoorn, het kalfje alleen aan het lot overlatend in een ijskoude winternacht. Op dat moment besloten de rangers het neushoornkalf mee te nemen. De volgende ochtend toen het licht werd is nog een keer geprobeerd moeder en kalf bij elkaar te brengen maar het mislukte. Inmiddels werd het verstoten neushoornkje erg hongerig en raakte het uitgedroogd. Het lange proces voor het aanvragen van vergunningen om het dier

naar een gespecialiseerd opvanghuis voor weesdieren in Zuid Afrika te brengen werd in gang gezet terwijl de rangers intussen het neushoornkje elke 2-3 uur speciale melk gaven en ervoor zorgden dat het diertje het niet koud had. Uiteindelijk werd in een recordtijd van 3 dagen de benodigde vergunningen aangevraagd. Het neushoornkje genaamd "Mbali" werd naar de grens met Zuid Afrika gebracht waar ze werd opgewacht door medewerkers van het opvanghuis die haar veilig op de plaats van bestemming brachten.

Mbali's conditie is langzaam verbeterd en als ze zich in een paar jaar ontwikkelt heeft tot een mooie sterke neushoornvrouw komt ze zeer waarschijnlijk weer terug in Swaziland om zelf voor nakomelingen te zorgen.

Naschrift redactie: Mbali is overgebracht naar het Wildcare Center van Karen Trendler en maakt het heel goed. In het kader van het op te starten neushoorn adoptieplan zal het ook mogelijk worden om Mbali te adopteren.

Zambia herintroduceert zwarte neushoorns

Op 28 mei 2003 was het zover: een groot vliegtuig met een bijzondere lading landde op de stoffige landingsbaan in North Luanga National Park in Zambia. Aan boord waren vijf zwarte neushoorns afkomstig uit het Kruger Park en uit Marakele National Park in Zuid Afrika. Voor het eerst sinds tien jaar zijn er weer neushoorns in Zambia.

De neushoorns zijn in eerste instantie onder gebracht in boma's waar ze bij kunnen komen van de stress van het vliegen. Nadat ze geacclimatiseerd zijn worden

ze uitgezet in een streng bewaakt gebied van zo'n 5500 hectare groot. De dieren worden voorzien van een zendertje zodat ze gemakkelijk te traceren zijn.

In de begin jaren '70 kwamen er alleen al in de Luanga Vallei zo'n 12.000 zwarte neushoorns voor. In de tien-tallen jaren die erop volgden woekerde de stroperij in alle hevigheid op het hele continent Afrika en decimeerde de totale neushoornpopulatie. Dit ging door totdat er geen enkele neushoorn meer leefde in de Luanga Vallei.

Omdat de Zambiaanse regering zijn handen vol had aan de sociale problemen in het land, had natuurbehoud geen prioriteit. Ongeveer 17 jaar geleden werd het North Luanga Conservation Programme opgezet, een particulier initiatief, waardoor het nu mogelijk werd om de neushoorns terug te brengen in Zambia.

We zullen proberen contact te krijgen met de mensen van NLCP om meer informatie over dit onderwerp te verkrijgen en om te horen wat de plannen voor de toekomst zijn.

Ja, ik word donateur van de **Neushoorn Stichting Nederland** en steun daarmee haar activiteiten voor het behoud van de neushoorns. Mijn financiële bijdrage per jaar is:

○ € 16,-

anders dan bovenstaand, nl. € _____
(minimale bijdrage € 16,- per jaar)

Dhr/mevr. : _____

Straat + nr. : _____

Postcode : _____

Plaats : _____

Stuur uw ingevulde aanmeldingsbon naar:
Neushoorn Stichting Nederland, Postbus 138, 2300 AC Leiden

Na ontvangst van uw aanmeldingsbon ontvangt u van ons een acceptgiro gebaseerd op bovenstaande gegevens.

Tevens ontvangt u tenminste 2x per jaar het "**Neushoorn Magazine**".
Inschrijffnummer Stichtingenregister K.v.K. 41169922

